

פקודת ביזיון בית המשפט

סיכום והסבר:

פקודת ביזיון בית המשפט היא כלי משפטי שנועד להבטיח את כיבוד ההחלטות והפסקי הדין של בתי המשפט. הפקודה מאפשרת לבית המשפט להטיל סנקציות על מי שאינו מציית להוראותיו או פוגע בכבודו של בית המשפט.

העיקרון מאחורי פקודת ביזיון בית המשפט הוא שאי ציות לפסיקות והחלטות בית המשפט פוגע במעמדו של בית המשפט ובסדר הציבורי. הפקודה נועדה להרתיע ולהעניש אנשים שמפרים את החלטות בית המשפט, כדי לשמור על סמכותו ולוודא שהחלטותיו מבוצעות.

העונשים במסגרת הפקודה יכולים לכלול:

קנס כספי: על אדם או גוף שלא צייתו להוראת בית המשפט.

מאסר: במקרים חמורים יותר, ניתן להטיל מאסר עד שיתבצע הציות להוראת בית המשפט.

ביזיון בית המשפט מתחלק לשני סוגים:

ביזיון אזרחי: נוגע לאי ביצוע פסקי דין או צווים בעניינים אזרחיים (כמו למשל אי תשלום דמי מזונות או אי עמידה בצו הרחקה).

ביזיון פלילי: מתייחס לפגיעה בכבוד בית המשפט, כמו התנהגות מבזה בדיון או הפצת מידע שקרי בנוגע להליך משפטי.

הליך פקודת ביזיון בית המשפט הוא לרוב מהיר ויעיל, והוא מאפשר לבית המשפט להפעיל את סמכותו על מנת להבטיח ציות להחלטותיו.

פקודת ביזיון בית המשפט בישראל מקבלת ביטוי בסעיפים 6 ו-6א לפקודת ביזיון בית המשפט (1929), אך נעשה בה שימוש גם לפי סעיפים שונים בחוקים אחרים, דוגמת חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. להלן פירוט הסעיפים המרכזיים:

סעיף 6 לפקודת ביזיון בית המשפט (1929)

סעיף זה מאפשר לבית המשפט להטיל עונש על אדם או גוף המפרים החלטות או צווים שהוצאו על ידי בית המשפט, או שמבזים את בית המשפט. מטרת הסעיף היא להבטיח שהוראות בית המשפט יכובדו ויבוצעו.

תוכן הסעיף:

אי-ציות לצווי בית משפט – כאשר אדם לא מציית לצו שניתן על ידי בית המשפט, ניתן להטיל עליו סנקציות, כגון קנס כספי או מאסר, עד שימלא את הוראות הצו.

פגיעה בכבוד בית המשפט – בית המשפט רשאי להטיל עונש במקרה של פגיעה בכבודו, בין אם מדובר בהתנהגות מבזה במהלך דיון או בפעולה חיצונית.

סעיף 6א לפקודת ביזיון בית המשפט (1929)

סעיף זה מתמקד יותר בצעדים למימוש צווים שניתנו על ידי בית המשפט, ובמקרים בהם יש צורך לאכוף אותם. ניתן להגיש בקשה לאכיפת צו בהליך מהיר יחסית.

תוכן הסעיף:

אכיפת צווי בית משפט – אם אדם לא ממלא אחר צו שניתן בעניינו, ניתן לפנות לבית המשפט ולבקש לאכוף את הצו בדרך של מאסר או קנס, במטרה לגרום לאותו אדם למלא את חובתו.

חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

סעיף 71(א) לחוק זה מתייחס גם הוא לפקודת ביזיון בית המשפט ומאפשר לבית המשפט להפעיל את סמכותו להטלת סנקציות במקרים של אי-ציות או ביזיון של בית המשפט.

תוכן הסעיף:

סמכות להעניש על ביזיון – החוק מעניק לבתי המשפט את הסמכות להעניש על ביזיון, הן במקרים של אי-ציות לצווים והן במקרים של התנהגות פוגעת בכבוד בית המשפט עצמו.

סעיפים אלו מספקים את הבסיס המשפטי להפעלת סנקציות על מי שאינו מציית להוראות בית המשפט או מבזה אותו, ובכך שומרים על סמכותו וחשיבותו של מוסד זה.

קנס בביזיון בית המשפט: כאשר מטילים קנס במסגרת הליך של ביזיון בית המשפט (כאשר מישו לא מציית להוראה של בית המשפט), הכסף הולך למדינה, ולא לצד השני במשפט. לעומת זאת, בית המשפט כן יכול להחליט על פיצוי לטובת הצד השני במסגרת הוצאות משפט.

תנאים להפעלת הליך ביזיון בית המשפט: אפשר לנקוט בהליך זה רק אם ההוראה של בית המשפט ברורה, ישירה, וניתנת לאכיפה במהירות. אם מדובר במצב שמצריך פרשנות או בירור מורכב של העובדות, הליך ביזיון לא מתאים.

פסק דין מוסכם והליך ביזיון: אם יש פסק דין שהצדדים הסכימו עליו, ניתן להשתמש בהליך ביזיון רק אם שני התנאים הבאים מתקיימים:

הפרת פסק הדין היא ברורה לחלוטין.

אין מחלוקת בין הצדדים לגבי המשמעות של פסק הדין, או שאחד הצדדים מפרש אותו בצורה לא הוגנת.

אחריות של מישו שלא היה צד להליך: גם מי שלא היה חלק מהמשפט המקורי עשוי לשאת באחריות אם הוא הפר את הצו של בית המשפט.

אחריות של צד להליך בשל מעשי אחרים: אם צד למשפט לא עשה את מה שצריך כדי לגרום לאחרים לציית להוראה של בית המשפט, הוא עשוי לשאת באחריות על כך.

מניעת שימוש בהליך ביזיון אם הצו כבר לא ניתן לאכיפה: אין להשתמש בהליכי ביזיון אם כבר אין דרך מעשית לקיים את ההוראה של בית המשפט.

בית המשפט יכול להכריח אדם לציית לצו שלו על ידי הטלת מאסר או קנס. אם בית המשפט מחליט להטיל קנס, הוא יכול לקבוע "קנס על תנאי" – כלומר, קנס שלא ייכנס לתוקף מיידי, אלא רק אם האדם יפר את הצו בעתיד.

כדי להפעיל את הקנס על תנאי, חייבים לקיים דיון נוסף בבית המשפט, שבו יוחלט אם האדם באמת הפר את הצו. רק אם בית המשפט ימצא שהייתה הפרה, הקנס ייכנס לתוקף.